

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Қодирзода Сайвалӣ Муҳибулло дар мавзӯи «Шарт оид ба сифати мол дар уҳдадорӣ аз шартномаи хариду фурӯш тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.3 Ҳуқуқи маданӣ; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ.

24 январӣ соли 2026.

Диссертатсияи номзодии пешниҳодшуда ба таҳқиқи яке аз масъалаҳои муҳим ва муҳими ҳуқуқи маданӣ - танзими ҳуқуқи шарт оид ба сифати мол дар шартномаи хариду фурӯш бахшида шудааст. Дар шароити рушди муносибатҳои бозорӣ, густариши муомилоти молӣ ва афзоиши ҳаҷми шартномаҳои хариду фурӯш, масъалаи таъмини сифати мол ва риояи уҳдадорӣҳои шартномавӣ аҳамияти хоса пайдо намудааст. Маҳз сифати мол ҳамчун унсурҳои калидии иҷрои дурусти уҳдадорӣҳои шартномавӣ ба манфиатҳои иқтисодии тарафҳо ва устувории муомилоти маданӣ таъсири мустақим мерасонад.

Диссертант дар раванди таҳқиқоти илмии худ масъалаҳои назариявӣ ва амалии вобаста ба шарт оид ба сифати молро дар низомии шартномаҳои хариду фурӯш ҳамачониба ва муфассал таҳлил намудааст. Дар қорӣ илмӣ мафҳум, мазмун ва аҳамияти ҳуқуқи шартӣ сифати мол муайян гардида, ҷойгоҳ ва нақши он дар сохтори шартномаи хариду фурӯш аз нуқтаи назари назарияи ҳуқуқи маданӣ асоснок карда шудааст. Муаллиф дуруст нишон медиҳад, ки шартӣ сифати мол на танҳо унсурҳои техникӣ, балки қафолати ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии иштирокчиёни муносибатҳои шартномавӣ мебошад.

Бояд таъкид намуд, ки диссертант дар чараёни фаъолияти илмӣ-тадқиқотии худ худро ҳамчун шахси масъулиятшинос, боинтизом, дорои тафаккури таҳлилӣ ва малакаи баланди кор бо сарчашмаҳои ҳуқуқӣ муаррифӣ намудааст. Ӯ бо истифода аз адабиёти илмии соҳавӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда, маводи амалияи судӣ ва таҷрибаи татбиқи ҳуқуқ тавонистааст мавқеи илмии худро бо далелҳои муътамад ва мантиқӣ асоснок созад.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқот аз он иборат аст, ки дар амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ баҳсҳои зиёде вобаста ба сифати мол, ҷавобгарӣ барои камбудии он, иҷро нагардидан ё иҷрои номатлуби уҳдадорихои шартномавӣ ба миён меоянд. Норасоҳои мавҷудаи қонунгузорӣ ва гуногунфаҳмии меъёрҳои ҳуқуқӣ дар амалия зарурати таҳқиқоти амиқи илмиро ба вуҷуд меорад. Диссертатсияи мазкур маҳз ба ҳалли ин мушкилот равона гардида, ҷанбаҳои баҳсталаби қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистонро ошкор ва таҳлил менамояд.

Дар муқаддима мубрамии мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши масъалаи илмӣ арзёбӣ гардида, объект ва мавзӯи таҳқиқ, мақсад ва вазифаҳои он, асосҳои назарӣ ва методологӣ, нағзҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амали муайян карда шудааст.

Дар боби якуми диссертатсия асосҳои назариявӣ ва ҳуқуқии шарт оид ба сифати мол дар шартномаи хариду фурӯш баррасӣ шудаанд. Муаллиф мафҳуми сифати молро дар заминаи назарияи ҳуқуқи маданӣ таҳлил намуда, таносуби онро бо дигар шартҳои муҳими шартномаҳои ҳуқуқӣ-маданӣ вобаста ба бегона кардани молу мулк нишон медиҳад. Дар ин боб аҳамияти ҳуқуқии шартӣ сифати мол ҳамчун унсурҳои ҳатмии шартномаи хариду фурӯш асоснок гардида, мавқеи он дар низоми уҳдадорихои шартномавӣ муайян карда шудааст.

Боби дуюм ба хусусиятҳои ҳуқуқии шартҳои вобаста ба сифати мол дар марҳилаҳои бастан, иҷро ва қатъи шартномаи хариду фурӯш бахшида

шудааст. Дар ин қисмат муаллиф масъалаҳои таъмини сифати молро дар марҳилаи бастанӣ шартнома, тартиби муайян намудани нишондиҳандаҳои сифат, уҳдадорӣҳои тарафҳо ва нақши ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи сифат таҳлил менамояд. Ҳамчунин дар раванди иҷрои шартнома масъулияти тарафҳо барои риояи талаботи сифат ва механизмҳои назорат баррасӣ шудаанд.

Дар боби сеюм оқибатҳои ҳуқуқии иҷро нагардидан ё иҷрои номатлуби уҳдадорӣҳо оид ба бегона кардани моли босифат мавриди таҳлили ҳамачониба қарор гирифтаанд. Муаллиф мафҳум ва асосҳои ҳуқуқии ба миён омадани чунин оқибатҳоро муайян намуда, навъҳо ва механизмҳои татбиқи ҷавобгарии ҳуқуқиро тибқи қонунгузори амалкунанда нишон медиҳад. Дар ин боб пешниҳодҳои илмӣ ҷолиб ҷиҳати такмили механизмҳои ҳифзи ҳуқуқи харидор ва таъмин намудани устувории муносибатҳои шартномавӣ ироа гардидаанд.

Аҳамияти назариявии диссертатсия дар рушди назарияи шартномаҳои хариду фурӯш, такмили мафҳумҳои вобаста ба сифати мол ва равшан намудани ҷойгоҳи он дар низоми уҳдадорӣҳои маданӣ ифода меёбад. Хулосаҳои илмӣ бадастомада метавонанд ҳамчун замина барои таҳқиқоти минбаъдаи илмӣ дар соҳаи ҳуқуқи маданӣ истифода шаванд.

Аҳамияти амалии кори илмӣ дар он зоҳир мегардад, ки натиҷаҳо ва пешниҳодҳои диссертант метавонанд дар фаъолияти амалии судҳо, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҳуқуқшиносон, инчунин хангоми таҳияи шартномаҳои хариду фурӯш ва дар раванди таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ истифода гарданд.

Диссертатсия бо услуби илмӣ равшан, пайдарҳамии мантиқӣ ва риояи талаботи методологии таҳқиқоти илмӣ иҷро гардида, аз ҷиҳати сохтор ва мазмун ба меъёрҳои муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

Бо назардошти сатҳи баланди илми таҳқиқот, дараҷаи баланди мустақилияти иҷрои он, мукаммали таҳлили назариявӣ ва амалии масъалаҳои баррасишуда, асоснокии хулосаҳои илмӣ, навоари илми натиҷаҳо, инчунин аҳамияти назариявӣ амалии онҳо барои рушди ҳукуки маданӣ, диссертатсияи номзадӣ дар мавзӯи «Шарт оид ба сифати мол дар уҳдадорӣ аз шартномаи хариду фурӯш тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон» ҳамчун кори илмӣ-тадқиқотии пурра ва ба анҷомрасонидашуда арзёбӣ мегардад.

Хулоса: диссертатсияи Қодирзода Сайвалӣ Муҳибулло дар мавзӯи «Шарт оид ба сифати мол дар уҳдадорӣ аз шартномаи хариду фурӯш тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 5 июли соли 2023, № 295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илми номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.3 Ҳуқуки маданӣ; ҳуқуки соҳибкорӣ; ҳуқуки оилавӣ; ҳуқуки байналмилалӣ хусусӣ барои Ҷимоя пешниҳод карда мешавад.

Роҳбари илмӣ:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,
мудири кафедраи ҳуқуки маданияти факултети
ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Ғаюрзода Ш.К.

Имзои Ғаюрзода Ш.К.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо
ва корҳои махсуси ДМТ

Шодихонзода Э.Ш.
20.02.2026

Суроға: 734025, ш. Душанбе,
ҳиёбони Рудақӣ, 17, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
Тел.: 2217711, факс: 2271510
Почтаи электронӣ: info@tnu.tj
Сомонаи интернетӣ: www.tnu.tj